

Advies nr 08/2012 van 8 februari 2012

Betreft: Advies betreffende een ontwerp van koninklijk besluit *tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Verzekeringscomité met toepassing van artikel 56, §2, eerste lid, 3°, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, overeenkomsten kan sluiten voor de financiering van de deelname aan overleg rond een psychiatrische patiënt, de organisatie en coördinatie van dit overleg en de functie van referentpersoon* (CO-A-2012-001).

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid ontvangen op 22/12/2011;

Gelet op het verslag van de heer Jan Remans;

Brengt op 8 februari 2012 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Mevrouw L. Onkelinx, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, verzoekt om het advies van de Commissie aangaande een ontwerp van koninklijk besluit *tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Verzekeringscomité met toepassing van artikel 56, §2, eerste lid, 3°, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, overeenkomsten kan sluiten voor de financiering van de deelname aan overleg rond een psychiatrische patiënt, de organisatie en coördinatie van dit overleg en de functie van referentiepersoon*, in het bijzonder wat betreft de aspecten '**begeleidingsplan**' en '**overleg rond de patiënt**'.

2. Het ontwerp van koninklijk besluit geeft dus uitvoering aan artikel 56, §2, eerste lid, 3° van voormelde gecoördineerde wet van 14 juli 1994, waarin het volgende wordt gestipuleerd:

"Onder de door de Koning vast te stellen voorwaarden en in afwijking van de algemene bepalingen van deze gecoördineerde wet en haar uitvoeringsbesluiten kan het Verzekeringscomité overeenkomsten afsluiten die in de tijd en/of toepassingsgebied beperkt zijn en welke tot doel hebben:

*een tegemoetkoming te verlenen aan zorgverleners die **projecten inzake gecoördineerde zorgverlening** ontwikkelen met het oog op de vroegtijdige opsporing, het vermijden of vertragen van complicaties en het behandelen van chronische aandoeningen die een **multidisciplinaire aanpak** vergen."*

3. Het ontwerp van koninklijk besluit bevat nieuwe reglementering in opvolging van de **therapeutische projecten voor patiënten in de geestelijke gezondheidszorg**, voorheen geregeld bij koninklijk besluit van 22 oktober 2006 *tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Verzekeringscomité met toepassing van artikel 56, §2, eerste lid, 3°, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, overeenkomsten kan sluiten voor de financiering van de therapeutische projecten inzake geestelijke gezondheidszorg*, dat bij deze wordt opgeheven.

De therapeutische projecten zijn van start gegaan op 1 april 2007 en lopen tot en met 31 maart 2012. Hierin wordt het '**overleg rond de patiënt**' reeds enkele jaren op experimentele basis tot stand gebracht. Via samenwerking tussen eerste en tweedelijnsgezondheidszorg en tussen geestelijke gezondheidszorg en thuiszorg, werd het **ontwikkelen van zorgcircuits en netwerken** nagestreefd.

Het ontwerp van koninklijk besluit giet deze experimenten en ontwikkelingen in regelgeving, waarin het concept '**begeleidingsplan**' wordt geïntroduceerd, wat de registratie van

persoonsgegevens (betreffende de gezondheid) van de patiënt impliceert. Dit begeleidingsplan vormt het werkinstrument bij uitstek bij **'het overleg rond de patiënt'**.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

Aard van de gegevens en de verwerkingen in de zin van de WVP

4. Tijdens het multidisciplinair overleg rond de patiënt wordt, door de aldaar aangeduide referentiepersoon, een begeleidingsplan opgesteld dat de afspraken weerspiegelt die tijdens het overleg zijn gemaakt. De dienst of instelling waarmee het Verzekeringscomité de overeenkomst voor financiering heeft gesloten, is verantwoordelijk voor de organisatie en de coördinatie van het overleg rond de patiënt¹. Het haar door de referentiepersoon overhandigde begeleidingsplan wordt door deze dienst of instelling overgemaakt aan de huisarts van de patiënt en aan alle andere bij de zorg en het overleg betrokken gezondheidszorgbeoefenaars en hulpverleners. Deze dienst of instelling houdt ook steeds een kopie van de begeleidingsplannen ter beschikking van de controlediensten van het RIZIV.

De referentiepersoon overhandigt een exemplaar van het begeleidingsplan aan de patiënt zelf.

5. Het op te stellen **begeleidingsplan** is een instrument voor de coördinatie van de activiteiten rond de patiënt. Hierin worden, overeenkomstig artikel 3 van het ontwerp van koninklijk besluit, volgende gegevens geregistreerd:
- identificatiegegevens van de patiënt;
  - contactgegevens van betrokken gezondheidszorgbeoefenaars, hulpverleners en mantelzorgers;
  - identificatiegegevens referentiepersoon;
  - gegevens inzake het overleg rond de patiënt: datum, aanwezigen, locatie, identificatiegegevens van organisator en coördinator;
  - gegevens waaruit blijkt dat de patiënt voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 2, §1, 5°, 6° of 7° van het ontwerp: dit betreffen gegevens inzake voorafgaande contacten binnen de geestelijke gezondheidszorg en gegevens inzake verlies of beperking van vaardigheden ingevolge psychiatrische aandoening van de patiënt (op het vlak van autonomie, taal en communicatie,

---

¹ Ingevolge artikel 7 van het ontwerp van koninklijk besluit impliceert dit o.a. het uitklaren van de zorgvraag, kennis van de sociale kaart van de zorgregio, inventariseren van alle betrokken zorg- en hulpverleners, afspraken maken in het kader van het multidisciplinair overleg, conclusies formuleren, toezien op opmaak begeleidingsplan, administratieve opvolging.

maatschappelijke aanpassing, werk/school, kennis, motoriek, aangepast persoonlijk gedrag);

- gegevens die van belang kunnen zijn voor de verdere zorg- en hulpverlening;
- de algemene doelstellingen die met de patiënt worden nagestreefd;
- taakafspraken (= activiteiten/handelingen om voormelde doelstellingen te bereiken), zorgactiviteiten en de verantwoordelijkheden van betrokken gezondheidszorgbeoefenaars, hulpverleners en mantelzorgers, evenals de verantwoordelijkheden van de patiënt zelf;
- een uittreksel van bestaand zorgplan (in voorkomend geval), voor zover hiernaar in het begeleidingsplan worden verwezen.

6. Deze gegevens betreffen minstens 'gewone' (niet-gevoelige) persoonsgegevens in de zin van artikel 1 WVP maar voor een gedeelte daarenboven **gevoelige persoonsgegevens** in de zin van artikel 7 (gegevens betreffende de gezondheid) WVP.

Doeleinde, rechtmatigheid en proportionaliteit van de verwerking

Doeleinde en rechtmatigheid

7. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2° WVP kunnen persoonsgegevens slechts ingezameld worden voor welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. De omschrijving van de nagestreefde doeleinden moet dus zo precies, gedetailleerd en volledig mogelijk zijn, vooral gezien het gevoelig karakter van een deel van de in te zamelen gegevens.
8. Ingevolge artikel 3 van het ontwerp van koninklijk besluit is het begeleidingsplan een instrument voor de **coördinatie van de activiteiten rond de patiënt** en wordt het opgesteld in die situaties waar afstemming tussen verschillende gezondheidszorgbeoefenaars en hulpverleners nodig is. Het kadert dus, in de eerste plaats, in de verstrekking van **kwaliteitsvolle zorg**.
Het aldus omschreven doeleinde is **rechtmatig en gewettigd** in het kader van **artikel 7, §2, e) en j) WVP**.
9. In artikel 3, 2° van het ontwerp van koninklijk besluit wordt voorzien dat een beperkt gedeelte van de gegevens uit het begeleidingsplan (datum en plaats van overleg, (identificatie)gegevens aangaande de aanwezigen bij het overleg, gegevens die toelaten na te gaan of de betrokken patiënt tot de doelgroep behoort) tevens kunnen worden gebruikt door de dienst of instelling waarmee het Verzekeringscomité de overeenkomst voor

financiering heeft gesloten², in het kader van de **facturering** ten aanzien van de verzekeringsinstellingen.

Ingevolge artikel 8 van het ontwerp van koninklijk besluit wordt een kopie van de begeleidingsplannen ter beschikking gehouden van de **controlediensten** van het RIZIV, in het kader van de **financiering** van de deelname aan het overleg rond de patiënt, de organisatie en coördinatie ervan en de functie van de referentiepersoon.

Ook de aldus omschreven doeleinden komen **rechtmatig en gewettigd** voor in het kader van **artikel 7, §2, c) en e) WVP**.

Proportionaliteit

10. Artikel 4, §1, 3° WVP bepaalt dat de verzamelde persoonsgegevens verplicht terzake dienend moeten zijn en niet overmatig ten opzichte van het doeleinde van de verwerking.
11. Het komt vooreerst **proportioneel** voor dat alle bij de zorg van en het overleg rond de patiënt betrokken gezondheidszorgbeoefenaars en hulpverleners, evenals de dienst of instelling die ingevolge artikel 7 van het ontwerp van koninklijk besluit instaat voor de organisatie en coördinatie van het overleg rond de patiënt, de onder randnummer 5 opgesomde persoonsgegevens kunnen verwerken in het kader van een **kwaliteitsvolle zorgverstrekking en behandeling** van de patiënt.
12. Door de dienst of instelling waarmee het Verzekeringscomité de overeenkomst voor financiering heeft gesloten, kan een beperkt gedeelte van de gegevens uit het begeleidingsplan (datum en plaats van overleg, (identificatie)gegevens aangaande de aanwezigen bij het overleg, gegevens die toelaten na te gaan of de betrokken patiënt tot de doelgroep behoort) ook worden verwerkt in het kader van haar **facturatieopdracht** (zie artikel 13, 2° van het ontwerp van koninklijk besluit), wat **op het vlak van proportionaliteit gerechtvaardigd** voorkomt.
13. Het komt tot slot **proportioneel** voor dat een kopie van de begeleidingsplannen ter beschikking van het RIZIV wordt gehouden, in het kader van diens **controleopdracht**. De consultatie van deze gegevens laat de controlediensten immers toe na te gaan of de deelname aan, de organisatie en coördinatie van het overleg en de functie van de referentiepersoon effectief in aanmerking komen voor financiering, rekening houdend met de in het ontwerp van koninklijk besluit ter zake geformuleerde voorwaarden.

---

² Het ontwerp van koninklijk besluit vermeldt terzake in artikel 3, 2° enkel de 'geïntegreerde dienst voor thuisverzorging', maar in navolging van artikel 6 van het ontwerp van koninklijk besluit, geldt dit ook voor het ziekenhuis of het initiatief voor beschut wonen, voor zover deze laatste (bij gebrek aan een GDT) de overeenkomst voor financiering zouden sluiten met het Verzekeringscomité.

Bewaartermijn van de gegevens

14. Krachtens artikel 4, §1, 5° WVP mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

Het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit voorziet op dit vlak niets.

De Commissie acht het aangewezen dat ter zake een **maximale bewaartermijn** zou worden opgenomen, die toelaat de vooropgestelde doeleinden (zie randnummers 8 en 9) te verwezenlijken en die rekening houdt met de gemeenrechtelijke termijnen inzake bewaring van gezondheidsgegevens,.

Verantwoordelijkheid en veiligheidsmaatregelen

15. Wanneer het doel en middelen voor een verwerking door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn bepaald, dient de **verantwoordelijke voor deze verwerking** aldaar te worden aangewezen (zie artikel 1, §4 WVP).

Het ontwerp van koninklijk besluit voorziet terzake **niet duidelijk en expliciet** wie als verantwoordelijke moet worden gezien voor de verwerking(en) die eruit voortvloeien.

In artikel 7 van het ontwerp van koninklijk besluit wordt, enerzijds, bepaald dat **de dienst of instelling waarmee het Verzekeringscomité een overeenkomst voor financiering sluit**, in het kader van zijn verantwoordelijkheid voor de organisatie en coördinatie van het overleg rond de patiënt moet toezien op de opmaak van het begeleidingsplan en tevens instaat voor het overmaken ervan aan de huisarts van de patiënt en aan alle andere betrokken gezondheidszorgbeoefenaars en hulpverleners.

Anderzijds, stipuleert artikel 10 van het ontwerp van koninklijk besluit dat de **referentiepersoon** verantwoordelijk is voor het opstellen en bijsturen van het begeleidingsplan, waarvan hij/zij een exemplaar van aan de patiënt bezorgt.

De Commissie adviseert dat duidelijkheid wordt geschept aangaande de verantwoordelijke voor de verwerking, conform artikel 1, §4 WVP.

16. Aangezien de bij het ontwerp van koninklijk besluit beoogde verwerking ook persoonsgegevens betreffende de gezondheid viseert, dient deze in principe te gebeuren onder de verantwoordelijkheid van een **beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg**, in de zin van artikel 7, §4 WVP. De verantwoordelijke voor de verwerking zal dan ook het nodige doen om, voor zover hij er zelf geen is, ter zake een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg aan te duiden.

17. Artikel 16 WVP verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking "*de **gepaste technische en organisatorische maatregelen** [te] treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens (...)*» [en verduidelijkt dat] «*Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek terzake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's*». Voor een concrete invulling hiervan verwijst de Commissie naar de door haar uitgewerkte **referentiemaatregelen**.³
18. **Gevoelige persoonsgegevens**, waaronder deze betreffende de gezondheid, zijn van aard om strengere veiligheidsmaatregelen te rechtvaardigen. In navolging van artikel 25 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de WVP moet de verantwoordelijke voor de verwerking van gevoelige persoonsgegevens, zoals persoonsgegevens betreffende de gezondheid, volgende **bijkomende veiligheidsmaatregelen** nemen:
- de **categorieën van personen** aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
  - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen **ter beschikking houden van de Commissie**;
  - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire **verplichting**, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het **vertrouwelijke karakter** van de betrokken gegevens in acht te nemen.
19. De verantwoordelijke voor de verwerking, zal er op toezien dat voormelde veiligheidsmaatregelen ten allen tijde worden nageleefd.

Kennisgeving van de betrokkene

20. In artikel 10, 2° van het ontwerp van koninklijk besluit wordt voorzien dat een exemplaar van het begeleidingsplan aan de patiënt wordt bezorgd, die het bij hem thuis bewaart. Dit draagt uiteraard bij tot de eerlijkheid en transparantie van de verwerking. De Commissie neemt hiervan akte.

---

³ Zien: <http://www.privacycommission.be/nl/static/pdf/referenciemaatregelen-vs-01.pdf>.

Aangifte van verwerkingen bij de Commissie

21. Artikel 17 WVP voorziet dat, *"voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd zijn, de verantwoordelijke voor de verwerking, of in voorkomend geval, dienst vertegenwoordiger, daarvan aangifte doet bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer"*.
22. In deze aangifte dienen de inlichtingen opgesomd door artikel 17, §3 WVP te worden gepreciseerd.
23. Aangifte kan worden gedaan aan de hand van een papieren formulier dat kan worden bekomen bij de Commissie. Er kan echter ook elektronisch worden aangegeven via de website van de Commissie (<http://www.privacycommission.be>).

III. BESLUIT

24. Gelet op het voorgaande is de Commissie van oordeel dat het ontwerp van koninklijk besluit **voldoende waarborgen** biedt wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat **volgende aandachtspunten** bijkomend in het ontwerp worden verwerkt:
  - voorzien in een maximale bewaartermijn (zie randnummer 14);
  - aanduiding van de verantwoordelijke voor de verwerking (zie randnummer 15);
  - implementeren van de nodige veiligheidsmaatregelen (zie randnummers 16, 17 en 18).

OM DEZE REDENEN

Brengt de Commissie een **gunstig advies** uit over het ontwerp van koninklijk besluit *tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Verzekeringscomité met toepassing van artikel 56, §2, eerste lid, 3°, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, overeenkomsten kan sluiten voor de financiering van de deelname aan overleg rond een psychiatrische patiënt, de organisatie en coördinatie van dit overleg en de functie van referentiepersoon* en dit **op voorwaarde** dat voormelde aandachtspunten bijkomend worden geïntegreerd.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere